Van mini-ster naar wereldster

Plezier in het spel of prestatiedruk?

Onlangs stond in de Volkskrant verschillende artikelen over het stoppen met het vroegtijdig selecteren van kinderen die hockeyen. Dus zeg maar het afschaffen van selectiewedstrijden. Welke plaatselijke talentjes mogen in het hoogste en beste zes- of tien- of elftal spelen en mogelijk later ook regionaal en misschien wel nationaal.

Dit deed me denken aan de jaren dat ik jeugdtrainer en -begeleider was bij het voetballen van mijn jongste zoon Frank. Ooit begon hij op ongeveer 5-jarige leeftijd in de zogenaamde Mini-F-jes.
Een keer per jaar was er een soort jaarvergadering waarop de indeling van de “elftallen” voor het jaar daarop bekend gemaakt werd. Wat bleek: De F1 bestond uit de beste voetballertjes, daarna kreeg je de F2, de F3 en in de F4 stonden de voetballertjes die echt (nog) niet konden voetballen. Het gevolg van deze selectie was dat de F1 redelijke tot goede resultaten wist te behalen en dat de F4 alle wedstrijden verloor met 13 – 0. Er viel weinig te juichen voor deze kinderen en hun ouders langs de lijn. Eerder was er sprake van huilen en troosten.

Het jaar daarop heb ik gevraagd waarom de bestuursleden dit deden, deze manier van elftallen samenstellen (homogeen)? Het antwoord was dat ze dit altijd zo deden om betere voetballertjes te krijgen. Ik heb toen gewezen op het eigen voetbalbeleidsplan waar op plaats één stond dat plezier beleven aan het voetballen het allerbelangrijkste was en dat prestaties leveren pas het derde jeugdbeleidsuitgangspunt was. Dit maakte weinig indruk, net zo als de metafoor die ik destijds gebruikte. *‘Stel je hebt twee groepen mensen die een muurtje moeten metselen. De ene groep bestaat uit zes metselaars, de andere groep uit zes leken. Je kunt het raden. De groep met de metselaars slaagt met vlag en wimpel. De tweede groep faalt aan alle kanten. Door de twee groepen te mixen (heterogeen) en elke groep op deze manier te voorzien van de nodige kennis, vaardigheden, talent en competenties ontstaan twee redelijke tot goede muurtjes waarop iedereen trots kan zijn.’*

In al de zes daarop volgende jaren is het mij niet gelukt het bestuur op andere gedachten te brengen. Het gevolg was - en is - dat veel kinderen vroegtijdig afhaken en stoppen met voetballen. Uiteindelijk had de club van de tientallen jeugdelftallen net genoeg spelers om één A-elftal (leeftijd 16 - 17 jaar) op de been te brengen. De rest was al afgehaakt.

Terug naar de selectie van jonge spelers. Is dit nu een goed of een slecht idee? Als ik de inhoud van de inaugurale rede van Bosker* goed herinner zou het werken met homogene groepen in het onderwijs goed kunnen uitpakken voor de meer talentvolle leerlingen. Voor de gemiddelde en de wat minder talentvolle leerlingen heeft het echter een negatief effect op de leerprestaties. Dus de sterke leerlingen worden wel sterker, maar de rest niet. Bij heterogene groeperingen werkt het precies andersom. De gemiddelde en zwakkere leerlingen gaan er op vooruit.

Ja, wat is nu wijsheid? Als je alleen kijkt naar de makkelijk meetbare leerprestaties zoals taal, lezen en rekenen, dan kun je voor beide indelingen voor- en tegenargumenten bedenken. Als je echter ook

de wat zachtere competenties mee laat wegen, dan is de keuze zo gemaakt. Wat denk je hoe de wat zwakkere voetballertjes (of leerlingen) zich voelen als ze iedere keer verliezen of lage cijfers halen? Ze voelen zich slecht of dom of niet goed genoeg. Geen wonder dat zoveel voetballertjes en leerlingen afhaken.

Groot verschil is wel dat je met voetballen kunt stoppen, maar dat je tot je 16de leerplichtig bent.

Met vriendelijke groet,
Jan

*Bosker, R. J. (2005). De grenzen van gedifferentieerd onderwijs. Inaugurale rede bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar, Rijksuniversiteit Groningen.